

ВОНИ ВІДСТОЯЛИ НАШУ СВОБОДУ

Минає 53 роки з дня визволення української землі від німецько-фашистських загарбників. День визволення України увійшов у наше життя не тільки як світле і радісне свято, але й як день пам'яті й скорботи за тими, хто віддав своє життя заради миру на землі, заради щастя майбутніх поколінь. Заради цього у другій світовій війні загинув кожен шостий житель України.

Друга світова — це найжорстокіша, найстрашніша, найруйнівніша війна в історії людства. Вона втягнула у війну 61 державу, 80 відсотків населення земної кулі і тривала шість років.

На світанку 22 червня 1941 року за детально розробленим злочинним гітлерівським урядом планом «Барбаросса» з його ідеєю «блискавичної війни» Німеччина напала на СРСР, виділивши 190 добре озброєних дивізій, що налічували 5,5 млн. чоловік.

І все ж таки у несприятливій обстановці перших боїв наші воїни проявили мужність і відвагу. Відчайдушний опір ворожі війська зу-

їх у надзвичайно важке становище.

Але народи, котрі населяли СРСР, не розгубилися, не впали у відчай перед страшеною загрозою. Вони виявили тверду рішучість будь-що відстояти спільну країну, свою свободу і незалежність. Криваві сліди нацистів не обминули жодного міста чи району України. Жертвами цього терору стали 1366 тисяч радянських військовополонених у 180 таборах смерті на території України. У республіці відомо більше 250 місць масових розстрілів українського населення. У планах нацистів особливе місце належало Україні, народ якої вже че-

валось право розстрілу без суду і слідства. Протягом всієї окупації в містах і селах діяла комендантська година.

Незмірних фізичних поневірянь і душевних мук завдала українському народові примусова праця на німецьких псевдоволонтерів, особливо масове насильне вивезення молоді на каторжні роботи до Німеччини. Протягом 1942—1944 років у німецьке рабство було забрано понад 2,4 мільйона хлопців і дівчат.

Терором і насильством, голодом, приниженням німці прагнули підірвати фізичні і моральні сили нації.

Але українці не стали на коліна перед загарбниками, збільшувався опір окупантам у містах і селах, на підприємствах. Підпільники викривали окупантів, таврували їхні дії проти населення, розповідали про події на фронтах. Вони вчиняли диверсії, займалися саботажем на підприємствах, транспор-

Червоної Армії на всьому південному крилі радянсько-німецького фронту. В лютому 1943 року було визволено Луганськ, Харків, у вересні — Суми, Донецьк, Полтаву, у жовтні — Запоріжжя і Дніпропетровськ. Кульмінацією стала битва за Дніпро, в ході якої 6 листопада 1943 року було визволено місто Київ.

Наша область була визволена від фашистських загарбників у грудні 1943 — липні 1944 років військами першого Українського та другого Білоруського фронтів в ході наступальних операцій: Житомирсько-Бердичівської, Рівненсько-Луцької, Прискурівсько-Чернівецької та Білоруської.

Майже два роки тривала битва за визволення України. Червона Армія була вже не такою як у 1941—1942 роках. Вона мала досвід і перевагу над противником. На Україні німці вивели з ладу понад 16 тисяч підприємств, зруйнували і спалили 714 міст і селищ, понад 28

року над жителями Старого Села, в церкві спалили 180 жителів. Тоді було спалено 225 хат, страчено 685 чоловік, в тому числі 120 дітей. Зруйновано залізничний вокзал, знищено 15-ти гектарний парк, водонапірну башту і багато інших будівель.

Під натиском народних месників та ударами Червоної Армії 4 січня 1944 року німці відступили з Рокитного, і його зайняли партизани загону імені Держинського. Через два дні, 6 січня 1944 року, до Рокитного увійшли війська 143-ї стрілецької дивізії, якою командував генерал-майор Заїкін Митрофан Мусійович. Дивізія входила до 13-ої Армії першого Українського фронту.

Сьогодні в районі проживає 385 ветеранів війни, бойових дій, в тому числі 72 інваліди Великої Вітчизняної війни.

Дорогі ветерани війни. По-

районів, що будувалися напередодні війни. За три тижні Червона Армія втратила 850 тисяч чоловік, близько 3,5 тисячі літаків, понад 6 тисяч танків, 9,5 тисячі гармат. Фашисти за три тижні просунулись вглиб радянської території на 360—600 кілометрів. Захопили Латвію, Литву, Білорусію, Західну Україну та Молдавію. Невдачі й поразки, що спіткали радянські війська, вже на початку війни поставили

лонізатори намагалися підкорити.

Услід за передовими частинами німецької армії на Україну посунули загони, установи соціального призначення, орда нацистських чиновників, завданням яких було закувати місцеве населення у кайдани «нового порядку». Жорстокість, зневага до українців були головними рисами системи німецького управління. Військовим чинам, навіть нижчим, нада-

ють перевагу в організації сільськогосподарської продукції, відправку молоді на каторжні роботи. Звірства скупантів вели до зростання лав партизанів. Це був народний рух проти окупантів. У ньому брали участь патріоти, незалежно від віку, статі, національності. Окупанти сповна відчули згубні для них наслідки опору.

Поразка німців під Сталінградом, перемога наших військ під Курськом створили умови широкого наступу

тисяч сіл, залишили без притулку понад 10 мільйонів чоловік. За страшні роки війни великих мук і жертв зазнало населення району. В селищі Рокитне на ринковій площі, фашисти розстріляли 411 чоловік і влаштували концераційний табір, кінотеатр перетворили на стайню, а в школі розташували жандармерію.

Криваву розправу фашисти вчинили в грудні 1942

стали у вас справі від побаченого і пережитого, але духом ви не скорені і міцно загартовані. Ваші груди прикрасили нагороди Батьківщини. Хочу висловити вам сердечні слова вдячності і поваги, привітати зі святом й побажати вам і всім жителям району здоров'я, щастя, благополуччя, душевного спокою, родинного тепла, успіхів у праці та житті.

П. СТОРОЖ,
голова районної ради ветеранів.